

POSTANOWIENIE

Dnia 12 czerwca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Wiliński

w sprawie **E. P.**

uniewinnionej od zarzutu popełnienia czynu z art. 160 § 2 k.k.

oraz **A. B.**

uniewinnionego od zarzutu popełnienia czynu z art. 160 § 2 k.k.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 12 czerwca 2025 r.,

skarg obrońców uniewinnionych

na wyrok Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim

z dnia 14 lutego 2025 r., sygn. akt IV Ka 725/24,

uchylający wyrok Sądu Rejonowego w Opocznie

z dnia 28 czerwca 2024 r., sygn. akt II K 531/21

i przekazujący sprawę do ponownego rozpoznania

na podstawie art. 539e § 2 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

1. oddalić skargi;

2. kosztami sądowymi postępowania skargowego obciążyć

E. P. i A. B. w częściach na nich

przypadających.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 28 czerwca 2024 r., sygn. akt II K 531/21, Sąd Rejonowy w Opocznie uniewinnił **E. P.** od zarzutu popełnienia czynu z art. 160 § 2 k.k. oraz

uniewinnił A. B. od zarzutu popełnienia czynu z art. 160 § 2 k.k., a postępowanie co do tego oskarżonego o czyn z art. 271 § 1 k.k. warunkowo umorzył na okres próby w wymiarze roku. Wyrokiem tym uniewinniono także inną osobę objętą aktem oskarżenia w tej sprawie. Po rozpoznaniu apelacji obrońcy oskarżonego A. B., pełnomocnika oskarżycieli posiłkowych oraz prokuratora, Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim wyrokiem z 14 lutego 2025 r., sygn. akt IV Ka 725/24 uchylił orzeczenie Sądu Rejonowego w Opocznie co do E. P. oraz co do A. B. w zakresie czynu z art. 160 § 2 k.k. i przekazał w tym zakresie sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Opocznie.

Na powyższy wyrok skargi w trybie art. 539a k.p.k. złożyli obrońcy uniewinnionych.

Obrońca E. P. zaskarżył wyrok Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim w zakresie dotyczącym uniewinnionej, zarzucając:

„rażące naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na treść wyroku, tj. art. 437 § 2 KPK w zw. z art. 454 § 1 KPK w zw. z art. 393 § 3 KPK w zw. z art. 7 KPK w zw. 193 §1 KPK w zw. z art. 195 KPK poprzez przedwczesne i bezzasadne uznanie, że ziszczył się warunek z art. 454 § 1 KPK pozwalający na uchylenie wyroku I instancji wydanego przez Sąd Rejonowy w Opocznie sygn. akt II K 531/21 i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, podczas gdy Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, sygn. akt IV Ka 725/24 nie dokonał oceny wszystkich powodów uniewinnienia oskarżonej E. P. , które wymienił Sąd Rejonowy, opierając się wyłącznie na pisemnej opinii biegłych (m.in. akceptując wypowiedzianie się biegłych co do prawa) przy czym pominął korzystne dla oskarżonej zeznania świadków oraz oceny biegłych dokonane w ustnej opinii uzupełniającej, oraz pominął trzy inne - korzystne dla oskarżonej - opinie, które zostały przyjęte w poczet materiału dowodowego przez Sąd Rejonowy, wobec czego Sąd Okręgowy nie dokonał koniecznej, pogłębionej analizy materiału dowodowego, nie usunął stwierdzonych uchybień, które dopiero po ich usunięciu mogłyby stanowić podstawę do uchylenia wyroku.”

W oparciu o powyższe obrońca uniewinnionej wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tej części Sądowi Okręgowemu w

Piotrkowie Trybunalskim do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Obrońca A. B. zaskarżył wyrok Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim w zakresie dotyczącym uniewinnionego, zarzucając:

„naruszenie art.437 § 2 zd.2 k.p.k. w zw. z art.454§ 1 k.p.k. w zw. z art.193 § 1 i 3 k.p.k. i art.194 pkt 2) k.p.k. w zw. z art.198 § 1 k.p.k. w zw. z art.381 § 1 k.p.k. w zw.z art.391 § 2 k.p.k. w zw. z art.92 k.p.k. w zw. z art.7 k.p.k. w zw. z art.4 k.p.k. w zw. z art.458 k.p.k. w zw. z art. 174 k.p.k. poprzez dokonanie wadliwej oceny dowodu z opinii biegłych, w tym w szczególności przez oparcie rozstrzygnięcia o opinii biegłych co do prawa wydanej w oparciu o m.in. zeznania złożone przez oskarżonych w charakterze świadków, z całkowitym pominięciem opinii biegłych złożonej na rozprawie, jak również przez powołanie jako podstawę rozstrzygnięcia kopii notatek dwóch świadków, które pozostawały w zakresie treściowym ich zeznań, a nie były im ujawniane, co za pośrednictwem wytycznych sądu II instancji będzie skutkowało utrwaleniem się powyższych nieprawidłowości w postępowaniu przed sądem I instancji”.

Na tej podstawie obrońca uniewinnionego wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tej części Sądowi Okręgowemu w Piotrkowie Trybunalskim do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

W odpowiedzi na obie skargi pełnomocnik oskarżycieli posiłkowych wniósł o ich oddalenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Obie wniesione skargi są niezasadne.

Przypomnieć należy, że zgodnie z art. 437 § 2 zdanie drugie k.p.k. uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania może nastąpić wyłącznie w wypadkach wskazanych w art. 439 § 1 k.p.k., art. 454 k.p.k. lub jeśli jest konieczne przeprowadzenie na nowo przewodu w całości. Treść tego przepisu w zestawieniu z treścią art. 539a § 3 k.p.k., w którym wskazano podstawy skargi, jednoznacznie wskazuje, że kognicja Sądu Najwyższego rozpoznającego skargę na wyrok sądu odwoławczego ogranicza się do zbadania, czy w sprawie, na

etapie postępowania przed sądem I lub II instancji, zachodzi tzw. bezwzględna przyczyna odwoławcza, albo doszło do uchylenia wyroku wobec wystąpienia przesłanek określonych w art. 454 § 1 k.p.k., bądź też konieczne jest przeprowadzenie w całości przewodu sądowego (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2017 r., IV KS 6/16, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2018 r., I KZP 13/17, oraz uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2019 r., I KZP 3/19). W trybie skargi na wyrok sądu odwoławczego Sąd Najwyższy nie ustala stanu faktycznego sprawy, ani nie dokonuje oceny dowodów.

Wyrażoną wprost przez Sąd Odwoławczy w Piotrkowie Trybunalskim podstawą wydania wyroku w zaskarżonej części był przepis art. 454 § 1 k.p.k. i jednoznaczne stwierdzenie przez Sąd odwoławczy, że „w przekonaniu Sądu odwoławczego oskarżonych należy za te czyny skazać, co powoduje, iż w tym zakresie zaskarżony wyrok musi zostać uchylony, a sprawa przekazana w tej części do ponownego rozpoznania przez Sąd Rejonowy. Reguła *ne peius* z art. 454 § 1 kpk uniemożliwia w tych dwóch przypadkach wydanie przez Sąd drugiej instancji orzeczenia reformatoryjnego, albowiem oskarżeni (w oryginale: oskarżonej) zostali od zarzuconych im czynów z art. 160 § 2 k.k. uniewinnieni, a zdaniem Sądu Okręgowego należy ich za te czyny skazać.” Ocena ta związana była ze stwierdzonymi uchybieniami w zakresie oceny dowodów z opinii biegłych wypowiadających się w tej sprawie, w tym znaczenia jakie Sąd I instancji przypisał opiniom „prywatnym” powstałym poza procesem karnym. Stanowisko swoje Sąd Okręgowy uzasadnił szczegółowo na s. 5-9 uzasadnienia wydanego orzeczenia, a zawarte tam rozważania wskazują na rzeczywistą, a nie pozorną ocenę zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, a nade wszystko na kontrolę co do podstaw na jakich Sąd I instancji oparł wyrok uniewinniający. Jak wskazano wyżej, nie jest zadaniem Sądu Najwyższego na tym etapie postępowania i w ramach instytucji z art. 539a k.p.k. przedstawianie własnej oceny dowodów i oceny prawidłowości wnioskowania Sądu odwoławczego, lecz kontrola jego decyzji w zakresie istnienia rzeczywistego a nie pozornego ustalenia konieczności uchylenia wyroku z powodu zaistnienia jednej z podstaw wskazanych w art. 537 § 2 zd. 2 k.p.k. Stwierdzić należy, że Sąd Okręgowy jako sąd odwoławczy nie był z mocy art. 454 § 1 k.p.k. i wobec uniewinnienia obojga oskarżonych przez Sąd Rejonowy w

Opocznie, uprawniony do zmiany wyroku, lecz zobowiązany do przekazania sprawy do ponownego rozpoznania w postępowaniu rozpoznawczym. Wskazał przy tym prawidłowo na konieczność dokonania przez Sąd I instancji kompleksowej oceny dowodów, w tym także możliwość przyjęcia nieumyślnej formy popełnienia przestępstwa z art. 160 § 2 k.k., oraz brak podstaw do powtarzania postępowania dowodowego lecz konieczność dokonania prawidłowej oceny zgromadzonych dowodów. W realiach niniejszej sprawy nie budzi zatem wątpliwości przyczyna podjęcia przez Sąd odwoławczy rozstrzygnięcia o charakterze kasatoryjnym, ani jego prawidłowość.

W związku z kierunkiem rozstrzygnięcia Sąd Najwyższy obciążył E. P. i A. B. kosztami postępowania skargowego w częściach na nich przypadających.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy na podstawie art. 539e § 2 k.p.k. zdecydował o oddaleniu obu skarg.

[J.J.]

[a.ł.]